

Už jste zapomněli? Mlčí se, žádná omluva. Tvrdá připomínka covidu. A co ještě může přijít

- CZ24 News | 29. ledna 2023

ČESKO: Covidové šílenství odeznělo, vystřídala jej další silná témata, jako je válka, energetická krize a zdražování. Ale kde je omluva diskriminovaným, lidem, kteří přišli o práci a zranitelným dětem, co skončily na psychiatrii? Je na čase zvednout hlavu a začít mluvit o tom, zda byly restriktce nutné a ospravedlnitelné, říká psycholožka z Iniciativy 21 Kamila Hronová. Volá po nutné celospolečenské sebereflexi, bez ní se nelze posunout dál. Opačný názor sdílí americká ekonomka Emily Osterová, podle ní se společnost nemůže dál posunout, pokud si chybné kroky během pandemie bude připomínat.

Zdá se, že pandemie skončila a můžeme zapomenout. Nad takovým „mávnutím rukou“ u věci, která nám zásadně zasáhla do běžných životů, ale jen tak zapomenout nesmíme, upozorňuje na svém facebooku důrazně psycholožka Hronová: „Současnou společnost charakterizuje všemožné vyhýbání se těžkostem. Chceme si uchovat dětskou víru, že bolest, zodpovědnost a nepříjemné pravdy lze donekonečna odsunovat,“ všímá si naší tendence odsouvat události uplynulých let.

Přitom podle ní covidová krize představovala nejzásadnější změnu a otřes zavedeného způsobu života za mnoho let. „Mnoho lidí přišlo o podnikání, které předtím dlouho budovali, lékařské úkony se odehrávaly v obchodních centrech a směřovaly se za tenisky či vstupenku do běžného života. Před rokem touto dobou probíhala tvrdá diskriminace neočkovaných lidí, ač již bylo zjevné, že minimálně přenosu viru ani onemocnění očkování nebrání. Proběhly události, které bychom ještě před několika lety považovali za nemyslitelné. Většina dospělých se nějak oklepala, hůř to zvládli mladí lidé. Množství dětí a dospívajících, kteří už svůj život nezvládají bez odborné pomoci, dostalo systém psychologické a psychiatrické péče na hranu,“ připomíná Hronová.

Poté, co akutní ohrožení odeznělo, by měla proběhnout celospolečenská reflexe toho, co a proč se stalo, jen tak se přesto můžeme přenést, posunout do dalších etap našich životů: „Stejně jako v osobním životě nebo rodinném systému, dojde-li k selhání, bolestnému traumatu či velkému otřesu zavedeného řádu, v zájmu uchování či znovunavrácení zdraví je třeba nejprve pravdivě pojmenovat, co se stalo. Poté je možné pochopit, odpustit, je-li třeba i oplakat své ztráty a pohnout se dál. V rodinách, kde reflexe neprobíhá, dochází k zablokování vývoje. Pod povrchem se hromadí negativní emoce.

Typicky je vybrán jeden vhodný člen jako ‚identifikovaný pacient‘, do nějž se problém projektuje a za své symptomy je trestán. Ve skrytu ale trpí všichni. Něco obdobného se nyní odehrává v celé společnosti,“ upozorňuje v souvislosti s psychickými procesy.

Po sebereflexi však není ani náznak, sledujeme spíše strkání hlavy do písku: „Místo upřímné reflexe nastalo velké Mlčení. Neočkovaní lidé, kteří byli diskriminováni, dehonestováni a mnohým dokonce hrozila i výpověď z práce, se nedočkali vůbec žádné omluvy. Naopak v mnoha očkovaných lidech hlodá nejasné tušení, zda celá vakcinace nebyla velkým lékařským experimentem a zda nebude mít nějaké zdravotní následky.

Veřejně se o tom ale nemluví, a kdo s tím začíná, je označen za dezinformátora, člověka, který pro potěchu svého ega vytváří problémy či dostane jinou dehonestující nálepku,“ dodává psycholožka.

V kontextu toho přidává i varování na plány vlády ohledně boje s „dezinformacemi“: „Dotáhne-li vláda do konce zákon o dezinformacích, budou kriticky uvažující a vystupující lidé moci být potrestáni státem,“ podotýká s tím, že se ukazuje, že díky proběhlým událostem a tomu, že nedošlo k jejich kritickému zhodnocení, existuje velká část populace, která zcela ztratila víru v lékaře, vládu a v zásadě v celou západní, euroamerickou civilizaci.

Nepříjemná témata je tak třeba vrátit zpět do veřejné diskuse, vyhodnotit je a postavit se k nim čelem: „Je na čase zvednout hlavu a začít mluvit. Byly restriktce nutné a ospravedlnitelné urgentností situace, nebo došlo ke zneužití moci z různých, například i finančních důvodů?“ pokračuje.

V mnoha ohledech se posunula společenská norma a zásadní otázky proto zní: „Chceme si z toho něco nechat? Jak je to třeba s nošením roušek v případě nachlazení a jiných respiračních virů - má nachlazený člověk zodpovědnost za zdraví ostatních i za cenu toho, že se mu hůře dýchá a nošení roušek je obecně zdraví škodlivé, nebo mají ostatní lidé zodpovědnost za stav svého imunitního systému? Dá se ještě věřit elitám, kontrolním a regulačním úřadům, médiím? Doba pandemie byla také dobou pokrytectví,“ míní Hronová, „valná většina lidí nevěřila v nutnost a prospěšnost nošení roušek či respirátorů a všichni jsme nescetněkrát zažili situace, kdy je lidé včetně vrcholných politiků odkládali, pokud si mysleli, že nejsou pozorováni, jako třeba v kině po setmění. Co s lidmi dělá takové pokrytectví a jak jsme ho mohli dopustit? Pojdme si tyto otázky klást a pokoušet se nacházet poctivé odpovědi. Jinak je totiž zodpoví k naší škodě někdo jiný,“ uzavírá psycholožka.

Podobně také jsme během pandemie viděli silně názorově rozdělenou společnost. I vracení se k těmto otázkám, je podle jiných názorů nerozumné. Jeden takový na podzim loňského roku prezentovala ekonomka Emily Osterová z USA, jako rouškařka nechce řešit, kde byla pravda. Daleko produktivnější je podle jejího mínění potřeba se posunout dál, připomíná, že rozhodnutí byla činěna v době, kdy byla vysoká nejistota.

„Vzhledem k nejistotě se vyskytovaly skoro všechny pozice u všech témat. A u každého se ukázalo, že někdo měl pravdu a někdo se mýlil. V některých případech měli ti první pravdu, ale ze špatných důvodů. A v jiných případech měli až věsteckou orientaci v dostupných informacích,“ uvádí Osterová. A dodává, že ti, kdo měli pravdu, se mohou chtít chlubit a vyčítat, zatímco ti, kdo se mýlili, budou v defenzivě a budou zastávat pozice, které nekorespondují s fakty.

„Vzhledem k nejistotě měli ti, kdo se trefili, notnou dávku štěstí. A v něčem se splést také nebylo morální selhání. Brát rozhodnutí při pandemii jako nějaké skóre, kdy někteří trefili více bodů, nám brání v tom se posunout dál,“ praví ekonomka.

„Musíme tyto boje odložit a vyhlásit pandemickou amnestii. Můžeme vynechat ty, kdo záměrně šířili dezinformace, a odpustit těm, kdo s nedostatečnými informacemi dělali těžká rozhodnutí,“ nabádá ekonomka, podle které je třeba se z chyb poučit a pak se jimi přestat zabývat. I útoky je prý třeba odpustit, například když měla za to, že by se školy měly znovu otevřít, tak ji někteří označovali za „zabijáka učitelů“. A k tomu se dotýčná už nechce vracet a nechce se v tom pitvat.

„Posunout se dál“ je prý důležité kvůli tomu, kolik problémů pandemie způsobila, například ve školství, kde se výsledky velice zhoršily a je potřeba nalézt řešení. Kromě toho se také snížil počet očkovaní u dětí a Osterová se místo na to, co způsobila veřejná prohlášení o vakcíně, chce soustředit na to, jak je dostat na předchozí úroveň.

[ZDROJ](#)